Universitäts- und Landesbibliothek Sachsen-Anhalt
urn:nbn:de:gbv:3:1-249594-p0001-9

Iste liber [illegible] quaternos xviii [illegible] quibus [illegible]
[illegible]
[illegible] habet

~~K. 9. 37~~
T. a. 37
Script. Rom. in Quarto
N. 39.
II Lb. 13.

Vita horacij Quintus horacius flaccus poeta liricus fuit et inter
[illegible] fuit et satiricus [illegible] [illegible] [illegible] prima Satira [illegible]

Q. Horatij Flacci epistolaꝝ libri duo.

VITI VVERLERI, IN, EPISTOLAS, HORATII, EPIGRAMMA,

HORATIVS, LOQVITVR,

Vt titulus monſtrat deductis arte figuris
Qua nulla in toto clarior orbe viget
Flaccus ſum, patrio qui de cognomine primus
Narratur Lyricos: concinuiſſe: modos
Fonſitan horridulus fueram, mendoſus & aſper
Nec poterant ſeriem: queq̃ tenere: ſuam
Iam nouus & nitida videor cute: pellere cunctas
Namq̃ dedit labes officioſa manus
Q; ſi noſſe cupis, quę ſit via proxima laudi
Vnde homines famam: nomen: & aſtra petant
Ardua quid virtus, quid mollis inertia ſuadet
Me lege: tunc votis: mox potiere: tuis

Venundātur Lypſi apud Melchiarem Lotterum in regione foeni.

Universitäts- und Landesbibliothek Sachsen-Anhalt
urn:nbn:de:gbv:3:1-249594-p0003-1

Vita Oracii Quintus Horatius Flaccus poeta liricus fuit et
inter latinos prestantissimus fuit et satiricus prima venusinus dicitur venusinali
satira prima ubi ea non credam venusina digna [illegible] fuitque natus patre libertino
teste testimonium in quadam epistola quadam carmine ipse
[illegible] ut inquit ille libertino natum patre [illegible] maioris
[illegible] modo [illegible] loquatur loquaris et quando [illegible]
[illegible] [illegible] addas statura [illegible] brevis obeso corpore
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] urbe Romam
in [illegible] litterarum misit [illegible] Cum iam artibus libe-
ralibus [illegible] [illegible] [illegible] ipse athenas philosophandi
[illegible] causa [illegible] [illegible] et in [illegible] familiaritatem
[illegible] [illegible] [illegible] Cesaris adeptus est [illegible] ab
illo tribunus militum contra [illegible] antonium et Cesarem augustum
Ex victo bruto [illegible] [illegible] Cum deinde augustus mecenati
[illegible] [illegible] [illegible] libertatis ad poetica se [illegible] et [illegible]
optimis studiis [illegible] [illegible] Romo [illegible] augusto
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] mecenatis sepultus scripsit [illegible]
multos libros qui ad [illegible] [illegible] [illegible] in manibus [illegible]
[illegible] [illegible] Carminum libros quatuor epodon unum et carmen
seculare et de arte poetica [illegible] [illegible] [illegible] et epistola-
rum [illegible]

Argumentum

In hujus operis principio Horatius [illegible] [illegible] familiari-
tatem sibi [illegible] et patronum [illegible] [illegible] [illegible] operis tam-
quam [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] adeo [illegible] casta et
[illegible] [illegible] [illegible] ut qui ea [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in prima epistola [illegible] et [illegible]
[illegible] laborem [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] liber in [illegible]
principalis [illegible] in quarum [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] vero [illegible] et [illegible] et amplificat et [illegible] liber
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quarum liber [illegible] ad [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] in [illegible] [illegible] Horatius [illegible] [illegible] [illegible] de [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et dicit quia mecenas [illegible]
augusti [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] a morte liberatum
Cesario favori [illegible] et [illegible] agrum donavit [illegible] in [illegible] [illegible]
[illegible] mecenatis [illegible] [illegible] [illegible]

LIBER, PRIMUS, EPISTOLARUM, Horatii,

AD, MOECENATEM,

P Rima dicte mihi sūma dicēde camena
Spectatū satis & donatū iā rude quæris
Mecenas iterum antiquo me includere ludo,
Non eadem est ætas, non mens Veianius armis
Herculis ad postem fixis, latet abditus agro:
Ne populum extrema totiens exoret harena,
Est mihi purgatā crebro qui personet aurem
Solue senescentē mature sanus equū: ne
Peccet ad extremū ridendus: & ilia ducat,
Nunc itaq; & versus: & cetera ludicra: pono:
Quid verū atq; decēs curo, & rogo, & oīs in hoc sum
Condo & cōpono quæ mox depromere possim
Ac ne forte roges quo me duce, quo lare, tuter:
Nullius addictus iurare in verba magistri,
Quo me cunq; rapit tempestas deferor hospes:
Nunc agilis fio, & mersor ciuilibus vndis,
Virtutis vere custos, rigidusq; satelles
Nunc in Aristippi furtim præcepta relabor:
Et mihi res: non me rebus: submittere conor,

Liber Primus,

Vt nox longa quibus mentitur amica: diesq̧
Longa videtur opus debentibus: vt piger annus
Pupillis quos dura premit custodia matrum,
Sic mihi tarda fluunt ingrataq̧ tẽpora: quę spem
Consiliumq̧ morantur angendi gauiter: id quod
Aeque pauperibus prodest locupletibus æquæ:
Aeque neglectum pueris senibusq̧ nocebit,
Restat vt his ego me ipse regam solerq̧ elementis:
Non possis oculo quantũ contendere Lynceus
Non tamen icc irco contemnas lippus inungi,
Nec quia desperes inuicti membra Gliconis
Nodosa corpus nolis prohibere chiragra,
Est quodam prodire tenus: si non datur vltra,
Feruet auaritia miseraq̧ cupidine pectus:
Sũt verba & voces quibus hunc lenire dolorem
Possis: & magnam morbi deponere partem,
Laudis amore tumes: sunt certa piacula quę te
Ter pure lecto poterunt recreare libello
Inuidus: iracundus: iners vinosus: amator:
Nemo adeo ferus est vt non mitescere possit
Si modo culturæ patientem commodet aurem,

Virtus est vitiũ fugere: & sapientia prima
Stulticia caruisse. vides: quæ maxima credis
Esse mala: exiguũ censum: turpemq; repulsam:
Quanto deuites animi, capitisq; labore?
Impiger extremos curris mercator ad Indos
Per mare: pauperiẽ fugiens: per saxa, per ignes,
Ne cures ea quę stulte miraris & optas,
Discere, & audire, & meliori credere non vis,
Quis circũ pagos, & circũ compita pugnax
Magna coronari contemnat olimpica, cui spes?
Cui sit conditio dulcis sine puluere palmę?
Vilius argentũ est auro: virtutibus aurũ,
O ciues ciues quærenda pecunia primũ est:
Virtus post nũmos, hæc Ianus summus ab imo
Perdocet: hæc recinunt iuuenes dictata, senesq;
Læuo suspensi loculos, tabulamq; lacerto,
Si quadringentis sex septem milia desunt:
Est animus tibi, sunt mores, & lingua, fidesq;:
Plebs eris, at pueri ludentes rex eris aiunt
Si recte facies hic murus æneus esto,
Nil conscire sibi, nulla pallescere culpa,

Universitäts- und Landesbibliothek Sachsen-Anhalt
urn:nbn:de:gbv:3:1-249594-p0007-4

Liber Primus,

Roscia dic sodes melior lex: an puerorū
Nenia? quæ regnū recte facientibus offert:
Et maribus Curijs & decantata Camillis,
Is ne tibi melius suadet: qui rem facias: rem
Si possis recte: si non: quocunq; modo rem
Vt propius spectes lachrymosa poemata Puppi-
An qui fortunæ te responsare superbæ
Liberū & erectū presens hortatur & optat:
Q; si me populus Romanus forte roget: cur
Non vt porticibus sic iudicijs fruar ijsdem:
Nec sequar: aut fugiā: quæ diligit ipse: vel odit.
Olim quod vulpes ægroto cauta leoni
Respondit: referā: quia me vestigia terrēt
Omnia te aduersum spectantia: nulla retrorsum.
Belua multorū es capitū. nā qd sequar: aut quē?
Pars hominū gestit cōducere publica: sunt qui
Frustis & pomis viduas venentur auaras:
Excipiantq; senes: quos in viuaria mittant,
Multis occulto crescit res fœnore: verum
Esto alijs alios rebus studijsq; teneri:
Idem eadē possunt horā durare probantes

Epistolarum Horatij,

Nullus in orbe sinus Baijs prælucet amœnis
Si dixit diues: lacus & mare sentit amorem
Festinantis heri: cui si vitiosa libido
Fecerit auspiciũ: cras ferramenta Theanũ
Tolletis fabri, lectus genialis in aula est:
Nil ait esse prius, melius nil celibe vita,
Si non est: iurat bene solis esse maritis,
Quo teneã vultus mutantẽ Prothea nodo,
Quid pauper? ride: mutat cœnacula: lectos
Balnea: tonsores: conducto nauigio æque
Nauseat ac locuples quẽ ducit priua triremis,
Si curatus inæquali tonsore capillos
Occurri: rides, si forte subucula pexę
Trita subest tunicæ, vel si toga dissidet impar:
Rides, quid mea cũ pugnat sententia secũ?
Quod petijt spernit: repetit quod nuper omisit:
Aestuat: & vitę disconuenit ordine toto,
Diruit: ædificat: mutat quadrata rotundis,
Insanire putas sollemnia me: neqȝ rides:
Nec medici credis, nec curatoris egere
A prætore dati: rerũ tutela mearum

Liber Primus.

Cũ sis: & praue sectũ stomacheris ob vnguẽ
De te pendentis, te respicientis amici,
Ad summa, sapiens vno minor est Ioue: diues:
Liber: honoratus: pulcher: rex denicꝫ regũ:
Præcipue sanus nisi cũ pituita molesta est.

AD. MAXIMVM. LOLLIVM.

Troiani belli scriptorẽ Maxime Lolli
Dũ tu declamas Romæ: Præneste relegi:
Qui qd sit pulchrũ: qd turpe: qd vtile: qd non:
Planius ac melius Chrisippo ac Crantore dicit.
Cur ita crediderĩ: nisi qd te detinet: audi.
Fabula: qua Paridis propter narratur amorẽ
Græcia barbariæ lento collisa duello:
Stultorũ regũ, & populorũ continet æstus.
Antenor censet belli præcidere causam.
Quid paris: vt saluus regnet: viuatcꝫ beatus:
Cogi posse negat. Nestor cõponere lites
Inter Peliden festinat & inter Atriden:
Hũc amor: ira quidẽ cõmuniter vrit vtruncꝫ.
Quicquid delirant reges: plectuntur achiui
Seditione: dolis: scelere: atcꝫ libidine: & ira.

Illiacos intra muros peccatur & extra,
Rursus quid virtus & quid sapientia possit:
Vtile proposuit nobis exemplar Vlyssem:
Qui domitor Troiæ: multorum prouidus vrbes
Et mores hominũ inspexit: latumq́ʒ per equor
Dum sibi dum socijs reditũ parat: aspera multa
Pertulit: aduersis rerum immersabilis vndis,
Si renũ voces & Circes pocula nosti:
Que si cũ socijs stultus auidusq́ʒ bibisset:
Sub domina meretrice fuisset turpis & excors:
Vixisset canis immundus: vel amica luto sus
Nos numerus sumus: & fruges consumere nati
Sponsi Penelopes: nebulones: Alcinoiq́ʒ:
In cute curanda plus æquo operata iuuentus
Cui pulchrum fuit in medios dormire dies: &
Ad strepitum citharę cessantum ducere curam
Vt iugilent homines surgunt de nocte latrones,
Vt te ipsum serues non expergisceris: atqui
Si nolis sanus cures hydropicus: & ni
Posces ante diem librum cum lumine: si non
Intendes animum studijs & rebus honestis:

Liber Primus,

Inuidia vel amore vigil torquebere, nam cur
Quæ lædunt oculos festinas demere: si quod
Est animũ differs curandi tempus in annum
Dimidiũ facti qui cœpit habet, sapere aude:
Incipe: viuendi qui recte prorogat annum
Rusticus expectat dum defluat amnis: at ille
Labitur & labetur in omne volubilis æuum:
Queritur argentũ: puerisq; beata creandis
Vxor: & incultæ pacantur vomere siluæ,
Quod satis est: cui contingit: nil amplius optet,
Non domus & fundus: non æris aceruus & auri
Aegroto domini deduxit corpore febres:
Non animo curas, valeat possessor oportet
Si comportatis rebus bene cogitat vti,
Qui cupit aut metuit: iuuat illũ sic domus aut res
Vt lippũ pictę tabulæ: fomenta podagram:
Auriculas citharæ collecta sorde dolentes,
Sincerũ est nisi vas quodcunq; infundis acescit,
Sperne voluptates: nocet empta dolore voluptas,
Semper auarus eget: certũ voto pete finem,
Inuidus alterius rebus marcessit opimis.

Inuidia Siculi non inuenere tyranni
Maius tormentū, qui non moderabitur iræ:
Infectū volet esse dolor quod suaserit & mens:
Dum pœnas odio per vim festinat inulto,
Ira furor breuis est, animū rege: qui nisi paret
Imperat: hunc frenis, hunc tu cōpesce cathena,
Fingit equū tenera docilē ceruice magister
Ire viā quā monstrat eques, venaticus ex quo
Tempore ceruinā pellē latrauit in aula,
Militat in syluis catulus, nunc adhibe puro
Pectore verba puer: nunc te melioribus offer.
Quo semel est imbuta recens seruabit odorem
Testa diu, ꝙ si cessas, aut strenuus anteis:
Nec tardū operior: nec præcedentibus insto.

AD IVLIVM, FLORVM,

I
Vli Flore quibus terrarum militet oris
Claudi⁹ Augusti priuignus scire laboro,
Traca ne vos Hebrusq́ʒ niuali cōpede vinctus
An freta vicinas inter currentia turres:
An pingues Asiæ campi, collesq́ʒ morentur,
Quid studiosa cohors operū struit, hæc quoq́ʒ curo

Liber Primus.

Quis sibi res gestas Augusti scribere sumit:
Bella quis & paces longum diffudit in æuum
Quid Ticius, Romana breui venturus in ora,
Pindarici fontis qui non expalluit haustus
Fastidire lacus & riuos ausus apertos:
Vt valet: vt meminit nostri: fidibus ne latinis
Thebanos aptare modos studet auspice musa?
An tragica desæuit & ampullatur in arte,
Quid mihi Celsus agit. monitꝰ multũq; monendus
Priuatas vt quærat opes: & tangere vitet
Scripta, palatinus quæcunq; recepit Apollo,
Ne si forte suas repetitum venerit olim
Grex auium plumas: moueat cornicula risum
Furtiuis nudata coloribus, ipse quid audes,
Quæ circũ volitas agilis thyma: non tibi paruum
Ingenium, non incultũ est: nec turpiter hirtum
Seu linguam causis acuis: seu ciuica iura
Respondere paras: seu condis amabile carmen,
Prima vides hederæ victricis præmia, ꝙ si
Frigida curarum fomentare linquere posses,
Quo te cælestis sapientia duceret ires,

Universitäts- und Landesbibliothek Sachsen-Anhalt
urn:nbn:de:gbv:3:1-249594-p0014-2

Epistolarum Horatij.

Hoc opus. hoc studiū parui properemus & ampli.
Si patria volumus. si nobis viuere chari,
Debes hoc etiam inscribere. si tibi curæ
Quantæ conueniat Numatius. an male sarta
Gratia nequicq̄ coit. & rescinditur, at vos
Seu calidus sanguis. seu rerum inscitia vexat
Indomita ceruice feros. vbicunq̄ locorum
Viuitis. indigni fraternum rumpere fœdus.
Pascitur in vestrum reditum votiua iuuenca,

AD ALBIVM AMICVM SVVM,

a Lbi nostrorū sermonum candide iudex
Quid nūc te dicā facere in regiōe Pedana
Scribere quod Cassi Parmensis opuscula vincat?
An tacitum syluas inter, reptare salubres
Curantē quicquid dignū sapiente bonoq̄ est?
Nō tu corpus eras sine pectore: dij tibi forma:
Dij tibi diuitias dederant: artemq̄ fruendi,
Quid voueat dulci nutricula maius alumno
Quā sapere: & fari possit quæ sentiat: & cui
Gratia: fama: valetudo contingat abunde:
Et mundus victus non deficiente crumena,

B

Liber Primus,

Inter spem: curamque: timores: inter: & iras:
Omnem crede diem tibi diluxisse supremū:
Grata superueniet quæ non sperabitur hora,
Me pinguem & nitidū bene curata cute vises
Cum ridere voles Epicuri de grege porcū,

AD TORQVATVM,

SI potes Archaicis cōuiua recūbere lectis:
Nec modica cœnare times olus ōme patella:
Supremo te sole domi Torquate manebō,
Vina bibes iterū Tauro diffusa: palustres
Inter minturnas Sinuessanumque petrinum
Si melius quid habes arcesse: vel imperiū fer:
Iamdudū splendet focus: & tibi munda supellex
Mitte leues spes & certamina diuitiarū:
Et Moschi causam. cras nato Cæsare festus
Dat veniā somnūque dies: impune licebit
Aestiuā sermone benigno extendere noctem,
Quo mihi fortuna si non conceditur vti?
Parcus ob heredis curam nimiūque seuerus
Assidet insano, potare & spargere flores
Incipiam: patiarque vel inconsultus haberi,

Universitäts- und Landesbibliothek Sachsen-Anhalt
urn:nbn:de:gbv:3:1-249594-p0016-4

Quid non ebrietas designat: operta recludit:
Spes iubet esse ratas: ad praelia trudit inermem:
Sollicitis animis onus eximit: ac docet artes,
Foecundi calices quē nō fecere disertū?
Contracta quē non in paupertate solutū?
Haec ego procurare & idoneus imperor, & nō
Inuitus: ne turpe toral: ne sordida mappa
Corruget nares: ne nō & cantarus & lanx
Ostendat tibi te: ne fidos inter amicos
Sit qui dicta foras eliminet: vt coeat par
Iungaturqꝫ pari, Brutam tibi Septimiumqꝫ,
Et nisi coena prior potiorqꝫ puella sabinū
Detinet, ad summā locus est & pluribꝰ vmbris,
Sed nimis arcta premūt olidae conuiuia caprae.
Tu quotus esse velis rescribe: & rebus omissis
Atria seruante postico falle clientem,

AD. NVMICIVM,

n Il admirari prope res est vna Numici
Solaqꝫ quae possit facere & seruare beatū
Hunc solē & stellas & decedentia certis
Tempora momentis. sunt qui formidine nulla

Liber Primus,

Imbuti spectent, quid censes munera terræ:
Quid maris extremos Arabas ditantis & Indos?
Ludicra, quid plausus, & amici dona quiritis?
Quo spectanda mõ: quo sensu credis: & ore?
Qui timet aduersa, fere miratur eodem
Quo cupiẽs pacto: pauor vtrobiq; molestus:
Improuisa simul species exterret vtrunq;
Gaudeat an doleat, cupiat, metuatue: quid ad rẽ:
Si quicquid vidit melius, peiusue sua spe,
Defixis oculis animoq; & corpore torpet,
Insani sapiens nomen ferat: æquus iniqui
Vltra q̃ satis est virtute si petat ipsam
I nũc argentũ: & marmor vetus: æraq;: & artes
Suspice: cũ gemmis Tyrios mirare colores,
Gaude ꝙ spectant oculi te mille loquentem,
Gnauus mane forũ & vespertinus pete tectum,
Ne plus frumenti dotalibus emerat agris
Mutius: indignũ ꝙ sit peioribus ortus,
Hic tibi sit potius q̃ tu mirabilis illi,
Quicquid sub terra est in apricũ proferet ætas,
Defodiet: condetq; nitentia, cũ bene notum

Epistolarum Horatij.

Porticus Agrippe, & via te conspexerit Appi,
Ire tamen restat Numa quo deuenit & Ancus,
Si latus aut renes morbo tentantur acuto
Quære fugam morbi, vis recte viuere? quis non:
Si virtus hoc vna potest dare, fortis omissis
Hoc age delitijs, virtutẽ verba putas: vt
Lucũ ligna, caue ne portus occupet alter:
Ne Cybiratica ne Bythina negotia perdas
Mille talenta rotundetur: totidem altera porro,
Tertia succendat: & quæ pars quadret aceruũ,
Scilicet vxorem cũ dote fidemq;: & amicos:
Et genus: & formã: regina pecunia donat,
Ac bene nummatũ decorat suadela, venusq;
Mancipijs locuples eget æris Capadocũ rex:
Ni fueris hic tu; chlamidas Lucullus: vt aiunt:
Si posset tantũ scænæ præbere rogatus:
Qui possum tot? ait: tñ & quærã & q̃t habebo
Mittã: post paulo scribit sibi milia quinq;
Esse domi clamidũ: partẽ: vel tolleret omnes,
Exilis domus est, vbi non & multa supersunt:
Et dominum fallunt: & prosunt furibus, ergo

Liber Primus,

Si res sola potest facere & seruare beatū:
Hoc primus repetas opus hoc postremus omittas,
Si fortunatū species & gratia præstat:
Mercemur seruū qui dictet nomina: seuū
Qui fodiat latus, & cogat trans podera dextrā.
Porrigere· hic multū in fabia valet: ille Velina·
Cuilibet hic fasces dabit: eripietq; curule
Cui volet importunus ebur. frater: pater adde
Vt cuiq; est ętas: ita quęq; facetus adopta,
Si bene qui cœnat bene viuit, lucet: eamus
Quo ducit gula: piscemur: venemur, vt olim
Gargilius qui mane plagas: venabula: seruos:
Differtū transire forū, populūq; iubebat·
Vnus vt e multis populo spectante referret
Emptū mulus aprū, crudi tumidiq; lauemur·
Quid deceat: quid nō: obliti: Cerite cera
Digni· remigiū vitiosum Ithacensis Vlixei·
Cui potior patria fuit interdicta voluptas,
Si (Mymnernus vti censet) sine amore iocisq;
Nil est iocundū: viuas in amore iocisq;,
Viue: vale, si quid nouisti rectius istis,

Candidus imparti: si nō. his vtere mecū

AD MOECENATEM,

q Vinq; dies tibi pollicitus me rure futurū
Sextilē totū mendax desideror, atqui
Si me viuere vis recteq; videre valentem:
Quam mihi das ægro. dabis ægrotare timenti
Mœcenas veniā. dum ficus prima. calorq;
Designatorē decorat lictoribus atris:
Dū pueris om̄is pater & matercula pallet:
Offitiosaq; sedulitas: & opella forensis
Adducit febres: & testamenta resignat,
Q' si bruma niues Albanis illinet agris:
Ad mare descendet vates tuus: & sibi parcet
Contractusq; leget: te dulcis amice reuiset
Cū zephyris: si concedas: & hirundine prima,
Nō quo more piris vesci Calaber iubet hospes
Tu me fecisti locupletem, vescere sodes.
Iam satis est, at tu quantū vis tolle benigne:
Non inuisa feres pueris munuscula paruis.
Tam teneor dono. q̄ si dimittar onustus,
Vt libet: hæc porcis hodie comedenda relinques,

Prodigus & stultus donat quæ spernit & odit.
Hæc seges ingratos tulit & feret omnibus horis
Vir bonus & sapiens dignis ait esse paratū:
Nec tñ ignorat quid distent æra lupinis
Dignū prestabō me etiā pro laude merentis,
Q; si me noles vsquā discedere: reddes
Forte latus: nigros angusta fronte capillos:
Reddes dulce loqui: reddes ridere decorū &
Inter vina fugā Cinirae mœrere proterue
Forte per angustam tenuis vulpecula rimā
Repserat in camerā frumenti: pastaq; rursus
Ire foras pleno tendebat corpore frustra,
Cui mustela, procul, si si vis: ait effugere istinc
Macra cauū repetas arctū quē macra subisti,
Hac ego si cōpellor imagine: cuncta resigno,
Nec summū plebis laudo satur altiliū: nec
Otia diuitijs Arabum liberrima muto,
Sepe verecundū laudasti: rexq;: paterq;
Audisti corā: nec verbo parcius absens,
Inspice si possem donata reponere lætus,
Haud male Telemachus: proles pacientis Vlixei:

Epistolarum Horatii,

Non est aptus equis Ithacæ locus: vt neq; plenis
Porrectus spaciis: nec multæ prodigus herbæ
Atridæ: magis apta tibi tua dona relinquam,
Paruũ parua decent, mihi iam non regia Roma:
Sed vacuũ Tibur placet: aut imbelle Tarentũ
Strenuus: & fortis: causisq; Philippus agendis
Clarus ab officiis: octauã circiter horam:
Dum redit: atq; foro nimiũ distare carinas
Iam grandis natu queritur: conspexit vt aiunt,
Abrasum quẽdam vacua tonsoris in vmbra:
Cultello proprios purgantẽ leniter vngues,
Demetri (puer hic non leue iussa Philippi
Accipiebat) abi quære & refer vnde domo: quis:
Cuius fortunæ: quo sit patre: quoque patrono.
It: redit: & narrat Vulteium nomine Menam:
Prçconẽ: tenui censu: sine crimine notum:
Et properare loco: & cessare: & quærere: & vti.
Gaudentẽ paruisq; sodalibus: & lare certo:
Et ludis: & post decisa negotia campo,
Scitari libet ex ipso quodcunq; refers: dic
Ad cœnam veniat, non sane credere Mena:

Mirari secū tacitus. quid multa? benigne
Respondet. negat ille mihi? negat improb⁹: & te
Negligit: aut horret Vulteiū mane Philippus
Vilia vendentē tunicato scruta popello
Occupat: & saluere iubet prior. ille Philippo
Excusare laborē & mercennaria vincla:
Q? non mane domū venisset: deniq; q̄ non
Prouidisset eū. sic ignouisse putato.
Me tibi: si cœnas hodie mecū. vt libet. ergo
Post nonam veniens nūc irē strenuus auge.
Vt ventū ad cœnā est: dicenda tacenda locutus:
Tandem dormitū dimittitur. hinc vbi sæpe
Occultū visus decurrere piscis ad hamū:
Mane cliens: & iā certus conuiua: iubetur
Rura suburbana indictis comes ire latinis.
Impositus mannis: aruū: cælumq; sabinum
Non cessat laudare. videt: ridetq; Philippus.
Et sibi dū requiē: dū risus vndiq; quærit:
Dum septē donat sestertia: mutua septem
Promittit: persuadet vti mercetur agellum.
Mercatur. ne te longis ambagibus vltra

Universitäts- und Landesbibliothek Sachsen-Anhalt
urn:nbn:de:gbv:3:1-249594-p0024-8

Qui satis est morer, ex nitido fit rusticus: atque
Sulcos & vineta crepat mera: preparat vlmos:
Immoritur studijs: & amore senescit habendi,
Verum vbi oues furto: morbo periere capellæ:
Spem mentita seges: bos est enectus arando:
Offensus damnis: media de nocte caballum
Arripuit: iratusque Philippi tendit ad ædes:
Quem simul aspexit scabrum, intonsumque Philippus
Durus ait Vultei nimis attentusque videris
Esse mihi, Pol me miserum patrone vocares:
Si velles: inquit: verum mihi dicere nomen.
Quod te per genium: dextramque: deosque penates
Obsecro & obtestor: vitæ me redde priori,
Qui simul aspexit quantum dimissa petitis
Præstant: mature redeat: repetatque relicta,
Metiri se quenque suo modulo ac pede verum est,

CELSO. ALBINOVANO,

Celso gaudere & bene rem gerere Albinouano
Musa rogata refer: comiti scribæque Neronis
Si quæret quid agam? dic multa & pulchra minantem
Viuere hec recte nec suauiter: haud quia grando

Liber Primus.

Contuderit vites: oleamq; momorderit æstus,
Nec quia longinquis armentum ægrotet in aruis
Sed quia mente minus validus q̄ corpore toto
Nil audire velim: nil discere quod leuet ægrum
Fidis offendar medicis: irascar amicis
Cur me funesto properent arcere veterno?
Quæ nocuere sequar: fugiam quæ profore credã
Romæ Tibur amen ventosus Tibure Romam.
Post hæc vt valeat: quo pacto rem gerat & se:
Vt placeat iuueni percontare: vtq; cohorti,
Si dicet recte: primũ gaudere: subinde
Præceptũ auriculis hoc instillare memento:
Vt tu fortunam, sic nos te Celle feremus.

AD CLAVDIVM NERONEM.

Eptimius: Claudi: nimirũ intelligit vnus
Quãti me facias, nã me rogat, & p̄ce cogit
Scilicet vt sibi se laudare & tradere coner,
Dignũ mente domoq; legentis honesta Neronis,
Munere cũ fungi propioris censet amici,
Quid possim videt: ac nouit me validius ipso,
Multa quidẽ dixi cur excusatus abirem:

Sed timui mea ne finxisse minora putarer
Dissimulator opis propriæ, mihi cōmodus vni,
Sic ego maioris fugiens obprobria culpæ
Frontis ad vrbanæ descendi præmia, q̄ si
Depositū laudas: ob amici iussa: pudorē:
Scribe tui gregis hunc: & fortē crede bonūq;,

AD FVSCVM ARISTIVM.

VRbis amatorē Fuscū saluere iubemus
Ruris amatores: hac in re scilicet vna
Multū dissimiles: ad cætera pene gemelli,
Fraternis animis: quicquid negat alter: & alter
Annuimus pariter vetuli, notiq; colūbi,
Tu nidū seruas: ego laudo ruris amœni
Riuos: & musco circumlita saxa, nemusq;,
Quid quæris? viuo & regno simul ista reliqui
Quæ vos ad cœlū fertis rumore secundo,
Vtq; sacerdotis fugitiuus liba recuso,
Pane egeo: iam mellitis potiore placentis,
Viuere naturæ si conuenienter oportet,
Ponendaq; domo quærenda est area primū,
Nouisti ne locū potiorē rure beato?

Universitäts- und Landesbibliothek Sachsen-Anhalt
urn:nbn:de:gbv:3:1-249594-p0027-5

Liber Primus,

Est vbi plus tepeant hyemes? vbi gratior aura
Leniat & rabiem canis: & momenta leonis
Cũ semel accepit solem furibundus acutũ:
Est vbi diuellat somnos minus inuida cura:
Deterius lybicis olet, aut nitet herba lapillis,
Purior in vicis aqua tendit rũpere plumbũ:
Qm̃ quæ per pronũ trepidat cũ murmure riuũ
Nempe inter varias nutritur sylua columnas:
Laudatur q; domus longos quæ prospicit agros.
Naturã expelles furca, tamen vsq; recurret:
Et mala perrumpet furtim fastigia victrix,
Non qui Sidonio contendere callidus ostro:
Nescit Aquinatem potentia vellera succum
Certius accipiet damnũ, propiusue medullis:
Qm̃ qui non poterit vero distinguere falsum
Quem res plus nimio delectauere secundæ:
Mutatæ quatient, si quid mirabere: pones
Inuitus, fuge magna, licet sub paupere tecto
Reges: & regũ vita præcurrere amicos,
Ceruus equũ: pugna melior: communibus herbis
Pellebat: donec minor in certamine longo

Epistolarum Horatij,

Implorauit opes hominis: frenūq; recepit,
Sed postq̄ victor violans discessit ab hoste:
Non equitē dorso: non frenū depulit ore,
Sic qui pauperiē veritus: potiore metallis,
Libertate caret: dominū vehet improbus: atq;
Seruiet æternū: qui paruo nesciet vti:
Cui non conueniet sua res: vt calceus olim
Si pede maior erit: subuertet: si minor: vret,
Lætus sorte tua viues sapienter Aristi,
Nec me dimittes incastigatū: vbi plura
Cogere q̄ satis est: ac non cessare videbor,
Imperat aut seruit collecta pecunia cuiq;:
Tortū digna sequi potius q̄ ducere funem,
Hæc tibi dictabā post fanū putre Vacumnæ:
Excepto q̄ non simul esses: cætera lætus,

AD: BVLLATIVM,

Quid tibi visa Chios Bullati notaq; Lesbos,
Quid cōcinna Samos: qd Crœsi regia sardis
Smyrna qd & Colophon maiora minoraue fama
Cūcta ne pre cāpo & Tyberino flumine sordent:
An venit in votū Attalicis ex vrbibus vna:

C iij

Liber Primus.

An Lebedū laudas odio maris atq; viarum?
Scis Leebus quid sit? Gabijs desertior: atq;
Fidenis vicis: tamen illic viuere vellem:
Oblitusq; mebrū: obliuiscendus & illis:
Neptunū procul e terra spectare furentē,
Sed neq; qui Capua Romā petit: imbre lutoq;
Aspersus: volet in caupana viuere: nec qui
Frigus collegit furnos & balnea laudat
Vt fortunatā plane prestantia vitam
Nec si te validus iactauerit auster in alto:
Iccirco nauem trans Aegeū mare vendas.
Incolumi Rhodos & Mitylene pulchra facit: quod
Penula solstitio: campestre niualibus auris:
Per brumā Tyberis: Sextili mense caminus,
Dum licet: & vultū seruat fortuna benignum:
Rome laudet Samos & Chios & Rhodos absens
Tu quamcunq; deus tibi fortunauerit horam
Grata sume manu: nec dulcia differ in annū
Vt quocunq; loco fueris: vixisse libenter
Te dicas, nam si ratio & prudentia curas:
Non locus effusi late maris arbiter aufert,

Cœlū nō animū mutāt qui trans mare currunt,
Strenua nos exercet inertia: nauibus atq;
Quadrigis petimus bene viuere, quod petis hic est:
Est Vlubris: animus si te non deficit æquus,

AD ICCIVM,

f Ructibus agrippe siculis quos colligis Icci,
Si recte frueris: non est vt copia maior
Ab Ioue donari possit tibi: tolle querelas:
Pauper eni nō est cui rerū suppetit vsus,
Si ventri bene: si lateri est: pedibusue tuis: nil
Diuitiæ poterunt regales addere maius,
Si forte in medio positorū abstemius: herbis
Viuis: & vrtica: sic viues protinus, vt te
Confestim liquidus fortunæ riuus inauret,
Vel quin naturā mutare pecunia nescit:
Vel quia cuncta putas vna virtute minora
Miramur si Democriti pecus edit agellos:
Cultaq; dū peregre est animus sine corpore velox:
Cū tu inter scabiem tanta & contagia lucri
Nil paruum sapias: & adhuc sublimia cures
Que mare compescat cause: quid temperet annum,

Stellæ sponte sua: iussæ ne: vagentur & erret
Quid premat obscurũ lunæ: quid proferat orbẽ:
Quid velit & possit rerum concordia discors:
Empedocles: an Stertini deliret acumen,
Verũ seu pisces: seu porrũ: & cæpe trucidas:
Vtere Pompeio Grospho: & si quid petet: vltro
Defer: nil Grosphus nisi verũ orabit & equũ,
Vilis amicorũ est annona bonis vbi quid deest,
Ne tamen ignores quo sit Romana loco res:
Cantaber Agrippe Claudi virtute Neronis
Armenius cecidit: ius imperiumqꝫ Phraates
Cæsaris accepit: genibus minor: aurea fruges
Italiæ pleno diffudit copia cornu:

AD, VINNIVM, ASELLAM

Vt proficiscentem docui te sæpe, diuqꝫ:
Augusto reddes signata volumina Vinni
Si validus: si lætus erit: si deniqꝫ poscet:
Ne studio nostri pecces: odiumqꝫ libellis
Sedulus importes opera vehemente minister,
Si te forte meæ grauis vret sarcina chartæ
Abiicito potius: q̃ quo perferre iuberis

Universitäts- und Landesbibliothek Sachsen-Anhalt
urn:nbn:de:gbv:3:1-249594-p0032-2

Clitellas ferus impingas: asinæqꝫ paternum
Cognomen vertas in risum: & fabula fias.
Viribus vteris per cliuos: flumina: lamas,
Victor propositi simulac perueneris illuc:
Sic positū seruabis onus: ne forte sub ala
Fasciculū portes librorum, vt rusticus agnū:
Vt vinosa glomos furtiuæ Pyrrhia lanæ:
Vt cū pilleolo soleas conuiua tribulis,
Ne vulgo narres te sudauisse ferendo
Carmina: quę possunt oculos, auresqꝫ morari
Cæsaris: oratus multa prece nitere porro:
Vade: vale: caue ne titubes: mandataqꝫ frangas,

AD VILLICVM SVVM.

Villice syluarū & mihi me reddentis agelli
Quē tu fastidis habitatū quinqꝫ focis: et
Quinqꝫ bonos solitū Bariam dimittere patres,
Certemus spinas animo ne ego fortius: an tu
Euellas agro: et melior sit Horatius, an res,
Me quis Lamiæ pietas & cura moratur
Fratrem merentis. rapto de fratre dolentis
Insolabiliter: tamen istuc mens, animusqꝫ

Liber Primus.

Fert & amat spaciis obstantia rumpere claustra,
Rure ego viuentem: tu dicis in vrbe beatum
Cui placet alterius sua nimirum est odio sors,
Stultus vterq; locum immeritum causatur inique
In culpa est animus qui se non effugit vnq̄
Tu mediastinus tacita prece rura petebas:
Nunc vrbem: & ludos: & balnea villicus optas,
Me constare mihi scis: & discere tristem
Quandocunq; trahunt inuisa negotia Romam,
Non eadem miramur: eo disconuenit inter
Meq; & te: nam quæ deserta & inhospita tesqua
Crædis: amæna vocat mecum qui sentit: & odit
Que tu pulchra putas, fornix tibi & vncta popina
Incutiunt vrbis desiderium video: & q̄
Angulus iste feret piper & thus ocius vua.
Nec vicina subest vinum prebere taberna
Quæ possit tibi; nec meretrix tibicina cuius
Ad strepitum salias terræ grauis: & tamen vrges
Iam pridem non tacta ligonibus arua, bouemq;
Disiunctum curas: & strictis frondibus exples,
Addit opus pigro riuus si decidit imber

Universitäts- und Landesbibliothek Sachsen-Anhalt
urn:nbn:de:gbv:3:1-249594-p0034-4

Multa mole docendus aprico parcere prato.
Nunc age: quid nostrū concentū diuidat audi:
Quē tenues decuere togæ: nitidiq3 capilli:
Quem scis immunē Cynaræ placuisse rapaci,
Quem bibulū liquidi media de luce falerni.
Cœna breuis iuuat, & prope riuū somn⁹ in herba
Nec lusisse pudet, sed non incidere ludū,
Non isti obliquo oculo mea cōmoda quisq̄,
Limat. non odio obscuro morsuq3 venenat,
Rident vicini glebas & saxa mouentem,
Cū seruis vrbana diaria reddere mauis,
Horū tu in numerū voto ruis, inuidet vsum
Lignorū: & pecoris tibi calo argutus: & horti,
Optat ephippia bos piger: optat arare caballus,
Quam scit vterq3 libens censebo exerceat artē,

AD VALAM,

q Ve sit hyems Veliæ qđ cœlū Vala Salerni
Quorū hoīm regio & q̄lis via, nā mihi Baias
Musa superuacuas Antonius: & tamen illis
Me facit inuisum gelida cū perluor vnda
Per medium frigus, sane myrteta relinqui:

Dictaq; cessantem neruis elidere morbū:
Sulphura contemni: vicus gemit inuidus ægris
Qui caput & stomachū supponere fontibus audent
Clusinis: Gabiosq; petunt: & frigida rura,
Mutandus locus est: & diuersoria nota
Præter agendꝰ equus, quo tendis? nō mihi Cumas
Est iter: aut Baias: leua stomachosus habena
Dicet eques: sed equi frenato est auris in ore,
Maior vtrū populū frumenti copia pascat,
Collectos ne bibant imbres: puteosue perennes
Iugis aquæ: nā vina nihil moror illius oræ,
Rure meo possum quiduis perferre, patiq;,
Ad mare cū veni generosum & lene requiro:
Quod curas abigat: quod cū spe diuite manet
In venas, animūq; meū: quod verba ministret:
Quod me Lucanæ iuuenē cōmendat amicæ
Tractus vter pluris lepores: vter educet apros:
Vtra magis pisces & echinos æquora cælent,
Pinguis vt inde domū possim pheaxq; reuerti:
Scribere te nobis: tibi nos ac credere par est,

AD EVNDEM,

m Eenius ut rebus maternis atq; paternis
Fortiter absumptis urbanus cepit haberi
Scurra vagus: non qui certū præsepe teneret
Impransus: nec qui ciue dinosceret hoste:
Quælibet in quemuis obprobria fingere sæuus:
Pernities & tempestas baratrumq; macelli:
Quicquid quæsierat ventri donabat auaro,
Hic ubi nequitiæ fautoribus & timidis nil
Aut paulū abstulerat: patinas cænabat omasi
Vilis & agnini: tribus ursis quod satis esset,
Scilicet ut ventres lama candente nepotū
Diceret urendus correptus, bestius idem
Quicquid erat nactus prede maioris: ubi omne
Verterat in fumū & cinerem: non hercule miror:
Aiebat: si qui comedunt bona: cū sit obeso
Nil melius turdo: nil vulua pulchrius ampla:
Nimirū hic ego sum: nam tuta & paruula laudo
Cum res deficiūt, satis inter vilia fortis:
Verū ubi quid melius contingit & unctius: idē
Vos sapere: & solos animo bene viuere: quorū
Conspicitur nitidis fundata pecunia villis

Liber Primus,

AD QVINCIVM,

n

Eper conteris fund⁹ me⁹ optime Quinti
Aruo pascat herū, an baccis opulēt oliuæ:
Pomis ne & pratis: an amica vitibus vlmo:
Scribentur tibi forma loquaciter: & situs agri,
Continui montes: nisi dissocientur opaca
Valle: sed vt veniens dextrū latus aspiciat sol:
Læuū discedens curru fugiente vaporet:
Temperiē laudes, quid si rubicunda benigne
Corna vepres & pruna ferant: & quercus & ilex
Multa fruge pec⁹: multa dominū iuuet vmbra:
Dicas adductū propius frondere Tarentū,
Fons etiā riuo dare nomē idoneus: vt nec
Frigidior Thracā, nec purior ambiat Hebrus
Infirmo capiti fluit aptus: & vtilis aluo,
Hæ latebræ dulces: etiā si credis amenæ,
Incolumem tibi me prestant septembrib⁹ horis
Tu recte viuis si curas esse quod audis:
Iactamus iampridē omnis te Roma beatū,
Sed vereor ne cui de te plus q̄ tibi credas:
Neue putes aliū sapiente bonoq̨ beatum

Neu si te populus sanum recteq; valentem
Dictitet: occultam febrem sub tempus edendi
Dissimiles: donec manibus tremor incidat vncti:
Stultorũ incurata pudor malus vlcera celat,
Si quis bella tibi terra pugnata mariq;
Dicat: & his verbis vacuas permulceat aures,
Tene magis saluum populus velit, an populum tu,
Seruit in ambiguo qui consulit & tibi & vrbi
Iuppiter, Augusti laudes agnoscere possis
Cum pateris sapiens: emendatusq; vocari
Respondes ne tuo dic sodes nomine? nempe
Vir bonus ac prudens dici delector ego ac tu,
Qui dedit hoc hodie: cras, si volet, auferet: vt si
Detulerit fasces indigno: detrahet idem,
Pone: meum est: inquit, pono: tristisq; recedo,
Idem si clamet furem: neget esse pudicum:
Contendat laqueo collum pressisse paternum:
Mordear obprobrijs falsis, mutemq; colores?
Falsus honor iuuat: & mendax infamia terret:
Que? nisi mẽdosum & mendacẽ, vir bonus est quis?
Qui consulta patrum: qui leges: iuraq; seruat:

Quo multæ magnæq; secantur iudice lites:
Quo responsore: & quo causæ teste tenentur,
Sed videt hunc omnis domus, & vicinia tota
Introrsum turpem: speciosum pelle decora,
Nec furtum feci: nec fugi: si mihi dicat
Seruus: habes precium, loris non vreris aio,
Non hominem occidi: non pasces in cruce coruos,
Sum bonus & frugi: renuit negat atq; sabellus,
Cautus em̃ metuit foueam lupus: accipiterq;
Suspectos laqueos: & opertũ miluius hamum,
Oderunt peccare boni virtutis amore:
Oderunt peccare mali formidine pœnæ,
Tu nihil admittes in te formidine pœnæ,
Sit spes fallendi, miscebis sacra prophanis,
Nam de mille fabæ modijs cum surripis vnũ
Damnũ est: non facinus mihi pacto lenius isto,
Vir bonus: om̃e forũ quẽ spectat & om̃e tribunal
Quandocunq; deos vel porco, vel boue placat,
Iane pater clare dixit: cum dixit Apollo
Labra mouet metuens audiri: pulchra Lauerna
Da mihi fallere: da sanctum, iustumq; videri:

Noctem peccatis: & fraudibus obijce nubem:
Quo melior seruo: quo liberior sit auarus
In triuijs fixum cu͂ se demittit ob assem
Non video, na͂ qui cupiet: metuet quoq; porro:
Qui metuens viuit liber mihi non erit vnq͂,
Perdidit arma: locu͂ virtutis deseruit: qui
Semper in augenda festinat & obruitur re;
Vendere cu͂ possis captiuu͂ occidere noli:
Seruiet vtiliter: sine pascat durus: aretq;
Nauiget: ac medijs hiemet mercator in vndis:
Annonæ prosit: portet frumenta. penusq;
Vir bonus ac sapiens audebit dicere Pentheu
Rector Thebaru͂: quid me perferre, patiq;
Indignu͂ coges? adima͂ bona, nempe pecus. rem
Lectos, argentu͂. tollas licet; et manicis, et
Compedibus sæuo te sub custode tenebo,
Ipse deus simul atq; volam me soluet opinor.
Hæc sentit, moriar, mors vltima linea rerum est

AD SCEVAM,

q Vamuis Sceua satis p te tibi consulis, & scis
Quo tandem pacto deceat maioribus vti

Universitäts- und Landesbibliothek Sachsen-Anhalt
urn:nbn:de:gbv:3:1-249594-p0041-2

Disce docendus adhuc quid censet amiculus: vt si
Cæcus iter monstrare velit: tamen aspice si quid
Et nos quod cures proprium fecisse loquamur,
Si te grata quies: & primam somnus in horam
Delectat: si te puluis, strepitusq; rotarum,
Si ledet caupona: Ferentinum ire iubebo,
Nam neq; diuitibus contingunt gaudia solis:
Nec vixit male qui natus moriensq; fefellit,
Si prodesse tuis: pauloq; benignius ipsum
Te tractare voles: accedes siccus ad vnctum,
Si pranderet olus, pacienter regibus vti
Nollet Aristippus, si sciret regibus vti,
Fastidiret olus qui me notat, vtrius horum
Verba probes & facta: doce: vel iunior audi
Cur sit Aristippi potior sententia, nanq;
Mordacem cynicum sic eludebat: vt aiunt:
Scurror ego ipse mihi: populo tu, rectius hoc &
Splendidius multo est equus vt me portet: alat rex
Officium facio: tu possis vilia: verum es
Dante minor, quis te fers nullius egentem,
Omnis Aristippum decuit color: & status: & res:

Epistolarum Horatii,

Tentantem maiora fere: præsentibus æquum.
Contra quem duplici panno pacientia velat
Mirabor: vitæ via si conuersa decebit.
Alter purpureum non expectabit amictum
Quidlibet indutus celeberrima per loca vadet.
Personamq; feret non inconcinus vtranq;
Alter Myleti textam cane peius & angue
Vitabit chlamidem, morietur frigore si non
Rettuleris pannum. refer, & sine viuat ineptus.
Res gerere, & captos ostendere ciuibus hostes
Attingit solium Iouis, & cælestia tentat,
Principibus placuisse viris non vltima laus est
Non cuiuis homini contingit adire Corinthum
Sedit qui timuit ne non succederet, esto,
Quid qui peruenit? fecit ne viriliter? atqui
Hic est, aut nusq̄ quod quærimus, hic onus horret
Vt paruis animis & paruo corpore maius,
Hic subit, & perfert, aut virtus nomen inane est,
Aut decus & precium recte petit experiens vir
Coram rege suo de paupertate tacentes
Plus poscente ferent, distat sumas ne pudenter

Universitäts- und Landesbibliothek Sachsen-Anhalt
urn:nbn:de:gbv:3:1-249594-p0043-4

An rapias: atqui rerum caput hoc erat: hic fons,
Indotata mihi soror est: paupercula mater:
Et fundus nec vendibilis: nec pascere firmus
Qui dicit: clamat victum date, succinit alter
Et mihi diuiduo findetur munere quadra,
Sed tacitus pasci si posset coruus: haberet
Plus dapis: & rixę multo minus, inuidięque,
Brundusium comes, aut Surrentū ductus amœnū
Qui queritur salebras: & accerbū frigus: & imbres,
Et cistam effractam: & subducta viatica plorat:
Nota refert meretricis acumina: sæpe catellam:
Sæpe periscelidem raptam sibi flentis: Vti mox
Nulla fides damnis, verisque doloribus adsit,
Nec semel irrisus triuijs attollere curat
Fracto crure Planum: licet illi plurima manet
Lachryma: per sanctum iuratus dicat Osirim
Credite: non ludo: crudeles tollite claudum,
Quære peregrinum vicinia rauca reclamat,

AD LOLLIVM,

SI bene te noui metues liberrime Lolli
Scurrantis speciē prębere: pfessus amicum:

Vt matrona meretrici dispar erit: atqꝫ
Discolor infido scurræ distabit amicus
Est huic diuersum vitio vitium prope maius
Asperitas agrestis & inconcinna grauisqꝫ:
Quæ se commendat tonsę cute: dentibus atris:
Dum vult libertas mera dici veraqꝫ virtus,
Virtus est medium vitiorum vtrimqꝫ reductum
Alter in obsequium plus æquo pronus: & imi
Derisor lecti: sic nutum diuitis horret:
Sic iterat voces: & verba cadentia tollit
Vt puerum sæuo credas dictata magistro
Reddere: vel partes mimũ tractare secundas.
Alter rixatur de lana sępe carpina:
Propugnat nugis armatus: scilicet vt non
Sit mihi prima fides: & vere quod placet: vt non
Acriter elatrem: precium ætas altera sordet,
Ambigitur quid em̃ Castor sciat an Docilis plus:
Brundusium Numici melius via ducat an Appi,
Quem damnosa venus: quē præceps alia nudat
Gloria quem supra vires & vestit & vngit:
Quem tenet argenti sitis importuna, famesqꝫ,

Quem paupertatis pudor & fuga, diues amicus
Sæpe decem vitijs instructior odit & horret,
Aut si non odit, regit ac veluti pia mater,
Plus q̄ se sapere, & virtutibus esse priorem
Vult, & ait prope vera, mecum contēdere noli
Stulticiam patiuntur opes, tibi paruula res est
Arcta decet sanum comitem toga. desine mecum
Certare, Eutrapelus cuicunq; nocere volebat
Vestimenta dabat preciosa: beatus enim iam
Cum pulchris tunicis sumet noua consilia & spes,
Dormiet in lucem: scorto postponet honestum
Officium: nummos alienos pascet: ad imum
Traxerit; aut olitoris aget mercede caballum,
Arcanum neq; tu scrutaberis vllius vnq̄,
Commissumq; teges: & vino tortus & ira,
Nec tua laudabis studia, aut aliena reprendes,
Nec cum venari volet ille, poemata panges,
Gratia sic fratrum geminorum: Amphionis atq;
Zeti dissiluit: donec suspecta seuero
Conticuit lyra; fraternis cessisse putatur
Moribus Amphion, tu cede potentis amici

Epistolarum Horatij,

Lenibus imperijs: quotiesq; educet in agros
Aetolijs onerata plagis iumenta · canesq;:
Surge: & inhumanæ senium depone camenæ:
Cœnes vt pariter pulmenta laboribus empta,
Romanis solenne viris opus vtile famæ:
Vitæq; · & membris: præsertim cum valeas &
Vel cursu superare canem: vel viribus aprum
Possis, adde virilia q̄ speciosius arma
Non est qui tractet: scis quo clamore coronæ
Prælia sustineas campestria, deniq; sæuam
Militiam puer: & Cantabrica bella tulisti
Sub duce · qui templis Parthorum signa refixit:
Nunc & si quid abest Italis adiudicat armis,
Ac ne te retrahas · & inexcusabilis absis:
Q̄muis nil extra numerum fecisse, modumq;
Curas: interdum nugaris rure paterno·
Partitur lintres exercitus: Actia pugna
Te duce per pueros hostili more refertur:
Aduersarius est frater: lacus Adria: donec
Alterutrum velox victoria fronte coronet,
Consentire suis studijs qui crediderit te

Universitäts- und Landesbibliothek Sachsen-Anhalt
urn:nbn:de:gbv:3:1-249594-p0047-7

Fautor vtroq; tuū laudabit pollice ludū,
Protinus vt moneam. si quid monitoris eges tu
Quid de quoq; viro. & cui dicas, sæpe videto,
Percontactorem fugito. nam garrulus idem est.
Nec retinent patulæ cōmissa fideliter aures,
Et semel emissum volat irreuocabile verbum,
Non ancilla tuum iecur vlceret vlla, puerue
Inter marmoreū venerandi limen amici:
Ne dominos pueri pulchri, charæue puellæ
Munere te paruo beet: aut incommodus angat,
Qualem cōmendas etiā atq; etiam aspice; ne mox
Incutiant aliena tibi peccata pudorem,
Fallimur & quendā non dignū tradimus: ergo
Quem sua culpa premet deceptus omitte tueri
Vt penitus notum: si tentet crimina serues
Tuterisq; tuo fidentem præsidio: qui
Dente theonino cum circūroditur, ecquid
Ad te post paulo ventura pericula sentis?
Nam tua res agitur paries cum proximus ardet:
Et neglecta solent incendia sumere vires,
Dulcis inexpertis cultura potentis amici

Expertus metuit, tu dum tua nauis in alto est
Hoc age: ne mutata retrorsum te ferat aura,
Oderunt hilarem tristes: tristemque iocosi:
Sedatum celeres: agilem, gnauumque remissi:
Potores bibuli media de nocte falerni
Oderunt porrecta negantem pocula: q̄uis
Nocturnos iures te formidare tepores,
Deme supercilio nubem, plerunque modestus
Occupat obscuri speciem: taciturnus acerbi,
Inter cuncta leges, & percontabere doctos
Qua ratione queas traducere leniter æuum:
Nec te semper inops agitet vexetque cupido:
Non pauor: & rerū mediocriter vtilium spes
Virtutem doctrina paret, natura ne donet:
Quid minuat curas: quid te tibi reddat amicum:
Quid pure tranquillet honos: an dulce lucellū:
An secretum iter, & fallentis semita vitæ?
Me quoties reficit gelidus Digentia riuus:
Quem Mandela bibit rugosus frigore pagus:
Quid sentire putas: quid credis amice precari?
Si mihi quod nunc est: etiā minus: vt mihi viuā

Quod superest æui: si quid superesse volunt dĩ:
Sit bona librorum: & prouisæ frugis in annum
Copia: neu fluitem dubiæ spe pendulus horæ.
Sed satis est orare Iouem: qui donat: & aufert.
Det vitam: det opes: æquũ mi animũ ipse parabo.

AD MOECENATEM.

PRisco si crædis Mœcenas docte Cratino,
Nulla placere diu, nec viuere carmĩa possũt
Quæ scribuntur aquæ potoribus: vt male sanos
Ascripsit Lyber Satyris, Faunisq; poetas:
Vina vere dulces oluerunt mane camenæ:
Laudibus arguitur vini vinosus Homerus
Ennius ipse pater nunq̃: nisi potus: ad arma
Prosiluit dicenda: forum putealq; Libonis
Mandabo siccis: adimam cantare seueris,
Hoc simul edixit: nec cessauere poetæ
Nocturno certare mero: putere diurno,
Quid? si quis vultu toruo ferus: & pede nudo:
Exiguæq; togæ simulet textore Catonem?
Virtutem ne representet, moresq; Catonis
Rupit Hiarbitam Timagenis æmula lingua:

Epistolarum Horatij,

Dum studet vrbanus, tenditq; disertus haberi,
Decipit exemplar vitijs imitabile: ꝙ si
Pallerem casu, biberent exangue cuminum,
O imitatores: seruum pecus: vt mihi sæpe
Bilem sæpe iocum vestri mouere tumultus
Libera per vacuũ posui vestigia princeps:
Non aliena meo pressi pede, qui sibi fidit
Dux reget examen: Parios ego primus iambos
Ostendi latio: numerosq; animosq; secutus
Archilochi: non res & agentia verba Lycambem,
Ac ne me folijs ideo breuioribus ornes
Qꝰ timui mutare modos & carminis artem,
Temperat Archilochi musam pede mascula Sapho
Temperat Alcæus: sed rebus & ordine dispar:
Nec socerum quærit quẽ versibus oblinat atris:
Nec sponsæ laqueũ famoso crimine nectit,
Hunc ego: non alio dictum prius ore: latinis,
Vulgaui fidicen, iuuat immemorata ferentem
Ingenuis oculisq; legi manibusq; teneri,
Scire velis mea cur ingratus opuscula lector
Laudet ametq; domi: premat extra limen iniquus:

E

Universitäts- und Landesbibliothek Sachsen-Anhalt
urn:nbn:de:gbv:3:1-249594-p0051-8

Liber Secundus,

Non ego ventosæ plebis suffragia venor
Impensis cœnarum: & tritæ munere vestis
Non ego nobiliũ scriptorũ auditor: & vltor:
Grammaticas ambire tribus & pulpita dignor.
Hinc illę lachrimæ, spissis indigna theatris
Scripta pudet recitare: & nugis addere pondus
Si dixi: rides ait: & Iouis auribus ista
Seruas: fidis enim manare poetica mella
Te solũ: tibi pulcher: ad hæc ego maribus vti
Formido & luctantis acuto ne secer vngue,
Displicet iste locus clamo & diludia posco.
Ludus em̃ genuit trepidum certamen: & iram:
Ira truces inimicitias & funebre bellum,

AD, LIBRVM, SVVM,

Vertumnũ, Ianumq; liber spectare videris
Scilicet vt prostes sosiorũ pumice mundus
Odisti claues, & grata sigilla pudico,
Paucis ostendi gemis: & communia laudas.
Non ita nutritus fuge quo discedere gestis:
Non erit emisso reditus tibi, quid miser egi?
Quid volui? dices vbi quis te læserit: & scis

In breue te cogi: cum plenus languet amator,
Quod si non odio peccatis desipit augur:
Charus eris Romæ: donec te deserit ætas.
Contrectatus vbi manibus sordescere vulgi
Cæperis: aut tineas pasces taciturnus inertes:
Aut fugies Vticam: aut vinctus mitteris Ilerdam
Ridebit monitor non exauditus: vt ille
Qui male parentem in rupes detrusit asellum
Iratus, quis enim inuitum seruare laboret?
Hoc quoque te manet, vt pueros elementa docentem
Occupet extremis in vicis balba senectus,
Cum tibi sol tepidus plures admouerit aures
Me libertino natum patre & in tenui re:
Maiores pennas nido extendisse loqueris:
Vt quantum generi demas, virtutibus addas,
Me primis vrbis belli placuisse domique:
Corporis exigui: præcanum: solibus aptum:
Irasci celerem. tamen vt placabilis essem,
Forte meum si quis te percontabitur æuum:
Me quater vndenos sciat impleuisse decembres
Collegam Lepidum quo duxit Lollius anno.

Liber Secundus,

Q. HO, FLAC, EPISTOLARVM, LI, secūdus AD, AVGVSTVM,

Cum tot sustineas & tanta negotia solus,
Res italas armis tuteris, moribus ornes,
Legibus emendes in commoda publica: peccem
Si longo sermone morer tua tempora Cæsar,
Romulus: & Liber pater: & cū Castore Pollux:
Post ingentia facta deorum in templa recepti:
Dum terras hominumq; colunt genus: aspera bella
Componunt: agros assignant: oppida condunt:
Plorauere suis non respondere fauorem
Speratum meritis, diram qui contudit hydram,
Notaq; fatali portenta labore subegit:
Comperit inuidiam supremo fine domari,
Vrit enim fulgore suo qui pregrauat artes
Infra se positas: extinctus amabitur idem.
Præsenti tibi maturos largimur honores:
Iurandasq; tuum per nomen ponimus aras,
Nil oriturum alias, nil ortum, tale fatentes,
Sed tuus hic populus sapiens & iustus in vno
Te nostris ducibus: te grajs anteferendo:

Cætera nequaq̃ simili ratione, modoq;
Aestimat: & nisi quæ terris semota, suisq;
Temporibus defuncta videt: fastidit: & odit,
Sic fautor veterum, vt tabulas peccare vetantes
Quas bisquineq; viri sanxere: & fœdera regum:
Vel Gabijs: vel cum rigidis æquata Sabinis:
Pontificum libros annosa volumina vatum
Dictitet Albano Musas in monte locutas.
Si quia Græcorum sunt antiquissima quæq;
Scripta vel optima: Romani pensantur eadem
Scriptores trutina, non est q̃ multa loquamur:
Nil intra est oleam: nil extra est in nuce duri,
Venimus ad summum fortunæ: pingimus: atq;
Psallimus: & luctamur achiuis doctius vnctis,
Si meliora dies: vt vina: poemata reddit:
Scire velim chartis preciũ quotus arroget annus.
Scriptor: abhinc annos centum qui decidit: inter
Perfectos veteresq; referri debet: an inter
Viles atq; nouos? excludat iurgia finis.
Est vetus atq; probus centum qui perficit annos,
Quid qui deperijt minor vno mense vel anno?

Inter quos referendus erit: veteres ne poetas?
An quos & præsens & postera respuit ætas?
Iste quidem veteres inter ponetur honeste
Qui vel mēse breui vel toto est iunior anno,
Vtor promisso: caudæq; pilos vt equinæ
Paulatim vello. demo vnum. demo etiam vnū
Dum cadet. elusus ratione ruentis acerui
Qui redit ad fastos & virtutem æstimat annis.
Miraturq; nihil nisi quod libitina sacrauit,
Ennius & sapiens. & fortis. & alter Homerus
Vt critici dicunt. leuiter curare videtur
Quo promissa cadant. & somnia Pithagorea,
Neuius in manibus non est. & mentibus heret
Pene recens. adeo sanctum est vetus oīne poema
Ambigitur quotiens vter vtro sit prior, aufert
Pacuuius docti famam senis: Actius alti,
Dicitur Afrani toga couenisse Menandro:
Plautus ad exemplar siculi properare Epicharmi:
Vincere Cecilius grauitate: Terentius arte,
Hos ediscit: & hos arcto stipata theatro
Spectat roma potēs: habet hos numeratq; poetas

Ad nostrum tempus Liui scriptoris ab æuo:
Interdum vulgus rectum videt: est vbi peccat,
Si veteres ita miratur. laudatq; poetas
Vt nihil anteferat. nihil illis comparet: errat,
Si quędam nimis antique. si pleraq; dure
Dicere credit eos. ignaue multa fatetur:
Et sapit, & mecũ facit: & Ioue iudicat æquo,
Non equidem insector. delendaq; carmina Liui
Esse reor: memini quæ plagosum mihi paruo
Orbilium dictare: sed emendata videri:
Pulchraq;: & exactis minimũ distantia: miror.
Inter quæ verbũ emicuit si forte decorum: &
Si versus paulo concinnior vnus & alter:
Iniuste totum ducit. venditq; poema,
Indignor quicquam reprehendi: non quia crasse
Compositum illepideue putatur: sed quia nuper.
Nec veniã antiquis: sed honorẽ & præmia posci,
Recte necne crocũ floresq; perambulet Acci
Fabula si dubitem: clament periisse pudorem
Cuncti pene patres: ea cũ reprendere coner
Quæ grauis Aesopus: quę doctus Roscius egit:

Universitäts- und Landesbibliothek Sachsen-Anhalt
urn:nbn:de:gbv:3:1-249594-p0057-2

Vel quia nil rectum: nisi quod placuit sibi ducunt:
Vel quia turpe putant parere minoribus: & quæ
Imberbes didicere senes perdenda fateri.
Iam saliare Numæ carmen qui laudat: & illud
Quod mecum ignorat: solus vult scire videri:
Ingenijs non ille fauet: plauditq; sepultis:
Nostra sed impugnat: nos: nostraq; liuidus odit.
Q; si tam græcis nouitas inuisa fuisset
Q̄m nobis: quid nūc esset vetus: aut quid haberet:
Quod legeret: tereretq; viritim publicus vsus?
Vt primum positis nugari Græcia bellis
Cœpit: & in vitium fortuna labier æqua:
Nunc athletarum studijs: nunc arsit equorum:
Marmoris aut eboris fabros aut æris amauit:
Suspendit picta vultum mentemq; tabella
Nunc tibicinibus: nunc est gauisa tragœdis.
Sub nutrice puella velut si luderet infans.
Quod cupide petijt mature plena reliquit.
Quid placet: aut odio est: quod nō mutabile credas?
Hoc paces habuere bonæ, ventiq; secundi,
Romæ dulce diu fuit & solenne: reclusa

Mane domo vigilare: clienti promere iura:
Cautus nominibus certis expendere nummos
Maiores audire: minori dicere, per quæ
Crescere res posset, minui damnosa libido,
Mutauit mentem populus leuis: & calet vno
Scribendi studio, puerique, patresque seueri
Fronde comas vincti, cœnant: & carmina dictant,
Ipse ego qui nullos me affirmo scribere versus
Inuenior Parthis mendacior: & prius orto
Sole vigil calamū: & chartas: & scrinia posco,
Nauem agere ignarus nauis timet, abrotanū ægro
Non audet nisi qui didicit dare: quod medicorū est
Promittunt medici: tractant fabrilia fabri,
Scribimus indocti, doctique poemata passim,
Hic error tamen, & leuis hæc insania, quantas
Virtutes habeat: sic collige: vatis auarus
Nō temere est anim⁹: versus amat, hoc studet vnū:
Detrimenta: fugas seruorum: incendia ridet:
Non fraudem socio, pueroue incogitat vllam
Pupillo: viuit siliquis & pane secundo,
Militiæ quanquam piger & malus: vtilis vrbi,

Si das hoc paruis quoq; rebus magna iuuari
Os tenerum pueri balbumq; poeta figurat:
Torquet ab obscænis iam nunc sermonibus aures:
Mox etiam pectus præceptis format amicis:
Asperitatis: & inuidię corrector: & iræ:
Recte facta refert: orientia tempora notis
Instruit exemplis: inopem solatur & ægrum,
Castis cum pueris ignara puella mariti
Disceret vnde preces: vatem nisi musa dedisset?
Poscit opem chorus: & præsentia numina sentit
Cælestes implorat aquas docta prece blandus:
Auertit morbos: metuenda pericula pellit:
Impetrat & pacem: & locupletem frugibus annum
Carmine dij superi placantur: carmine manes,
Agricolæ prisci fortes paruoq; beati
Condita post frumenta leuantes tempore festo
Corpus & ipsum animū spe finis dura ferentem:
Cum socijs operum: pueris: & coniuge fida
Tellurem porco: Siluanum lacte piabant:
Floribus & vino Geniū: memorem breuis æui,
Fescenina per hunc inuenta licentia morem

Universitäts- und Landesbibliothek Sachsen-Anhalt
urn:nbn:de:gbv:3:1-249594-p0060-8

Versibus alternis obprobria rustica fudit:
Libertasq́ recurrentes accepta per annos
Lusit amicabiliter: donec iam sæuus apertam
In rabiem cœpit verti iocus: & per honestas
Ire domos impune minax. doluere cruento
Dente lacessiti: fuit intactis quoq́ cura
Conditione super communi: quin etiam lex
Pœnaq́ lata malo. quæ nollet carmine queq̃
Describi: vertere modum: formidine fustis
Ad benedicendum, delectandumq́ redacti,
Græcia capta ferum victorem cœpit: & artes
Intulit agresti latio, sic horridus ille
Defluxit numerus Saturnius: & graue virus
Munditiæ pepulere: sed in longum tamen æuum
Manserunt: hodieq́ manent: vestigia ruris,
Serus enim græcis admouit acumina chartis,
Et post punica bella quietus: quærere cœpit
Quid Sophocles & Tespis & Aeschilus vtile ferret
Tentauit quoq́ rem si digne vertere posset:
Et placuit natura sibi sublimis & acer,
Nam spirat tragicum satis & fœliciter audet,

F ij

Sed turpem putat in scriptis metuitq; lituram,
Creditur ex medio quia res accessit habere
Sudoris minimum, sed habet comœdia tanto
Plus oneris quanto veniæ minus, aspice Plautus
Quo pacto partes tutetur amantis ephœbi?
Vt patris attenti: lenonis vt insidiosi,
Quantus Dorsenninus edacibus in parasitis:
Q̄m non adstricto percurrat pulpita socco.
Gestit eñ nummū in loculos demittere: posthac
Securus cadat an recto stet fabula talo,
Quem tulit ad scænam ventoso gloria curru:
Examinat lentus spectator: sedulus inflat,
Sic leue sic paruum est animū quod laudis auarū
Subruit aut reficit, valeat res ludicra si me
Palma negata macrū; donata reducit opimum,
Sæpe etiam audacem fugat hoc terret q; poetā
Q꞉ numero plures: virtute & honore minores;
Indocti stolidiq; & depugnare parati,
Si discordet eques media inter carmina: poscunt
Aut vrsum aut pugiles: his nam plebecula gaudet,
Verum equitis quoq; iā migrauit ab aure voluptas

Universitäts- und Landesbibliothek Sachsen-Anhalt
urn:nbn:de:gbv:3:1-249594-p0062-9

Omnis: ad incertos oculos & gaudia vana
Quattuor aut plures aulæa premuntur in horas
Dum fugiunt equitum turmæ peditumq; cateruæ,
Mox trahitur manibus regum fortuna retortis:
Esseda festinant: pilenta: petorita: naues:
Captiuum portatur ebur: captiua corinthus,
Si foret in terris rideret Democritus: seu
Diuersum confusa genus panthera camelo:
Siue elephas albus vulgi conuerteret ora:
Spectaret populum ludis attentius ipsis:
Vt sibi præbentem mimo spectacula plura,
Scriptores autem narrare putaret asello
Fabellam surdo, nam quæ peruincere voces
Eualuere sonum referunt quem nostra theatra?
Garganũ mugire putes nemus: aut mare tuscum:
Tanto cum strepitu ludi spectantur & artes
Diuitiæq; peregrinæ: quibus oblitus actor
Cum stetit in scæna concurrit dextera læuæ
Dixit adhuc aliquid? nil sane, quid placet ergo?
Lana tarentino violas imitata veneno,
Ac ne forte putes: me: quæ facere ipse recusem:

Quæ recte tractent alij / laudare maligne,
Ille per extentum funem mihi posse videtur
Ire poeta / meum qui pectus inaniter angit:
Irritat: mulcet: falsis terroribus implet
Vt magus: & modo me Thebis modo ponit Athenis.
Verum age: & his qui se lectori credere malunt
Qm̄ spectatoris fastidia ferre superbi:
Curam redde breuem: si munus Apolline dignū
Vis complere libris / & Vatibus addere calcar
Vt studio maiore petant Helicona virentem.
Multa quidem nobis facimus mala sæpe poetæ:
Vt vineta egomet cedam mea: cum tibi librum
Sollicito damus aut fesso: cum ledimur / vnum
Si quis amicorum est ausus reprendere versum:
Cum loca iam recitata reuoluimus irreuocati:
Cum lamentamur non apparere labores
Nostros / & tenui deducta poemata filo:
Cum speramus eo rem venturam / vt simul atq;
Carmina rescieris nos fingere: commodus vltro
Accersas: & egere vetes: & scribere cogas,
Sed tamen est operæ preciū cognoscere / quales

Aedituos habeat belli spectata domiq;
Virtus: indigno non committenda poetæ,
Gratus Alexandro regi magno fuit ille
Cherilus: incultis qui versibus & male natis
Rettulit acceptos regulæ numisma philippos,
Sed veluti tractata notam labemq; remittunt
Atramenta: fere scriptores carmine fœdo
Splendida facta linunt, idem rex ille poema
Qui tam ridiculum tam care prodigus emit:
Edicto vetuit, ne quis se præter Appellem
Pingeret: aut alius Lysippo duceret æra
Fortis Alexandri vultum simulantia, q̃ si
Iudicium subtile videndis artibus illud
Ad libros, & ad hæc musarum dona vocares:
Boetum in crasso iurares aere natum,
At neq; dedecorant tua iudicia, atq;
Munera: quæ multa dantis cum laude tulerunt
Dilecti tibi Virgilius: Varusq; poetæ
Nec magis expressi vultus per ænea signa:
Q̃m per vatis opus mores animiq; virorum
Clarorum: apparent, nec sermones ego mallem

Liber Secundus,

Repentes per humum, q̄ res componere gestas:
Terrarumq; situs: & flumina dicere: & arces
Montibus impositas: & barbara regna: tuisq;
Auspicijs totum confecta duella per orbem:
Claustraq; custodem pacis cohibentia, Ianum:
Et formidatam Parthis, te principe, Romam:
Si quantum cuperē possem quoq;, sed neq; paruū,
Carmen maiestas recipit tua: nec meus audet
Rem tentare pudor, quam vires ferre recusent,
Sedulitas autem stulte quem diligit, vrget,
Præcipue cum se numeris commendat & arte.
Discit enim citius, meminitq; libentius illud
Quod quis deridet q̄ quod probat & veneratur,
Nil moror offitiū quod me grauat: ac neq; ficto
In peius vultu proponi cæreus vsquam,
Nec praue factis decorari versibus opto:
Nec rubeam pingui donatus munere: & vna
Cum scriptore meo capsa porrectus operta
Deferar in vicum vendentem thus, & odores,
Et piper, & quicquid chartis amicitur ineptis.

AD, IVLIVM, FLORVM,

Epistolarum Horatij

f

Lore bono claroqꝫ fidelis amice Neroni:
Si quis forte velit puerū tibi vendere: natū
Tybure vel Gabijs: & tecum sic agat: hic &
Candidus: & talos a vertice pulcher ad imos
Fiet eritqꝫ tuus nummorum milibus octo
Verna ministerijs ad nutus aptus heriles:
Litterulis græcis imbutus: idoneus arti
Cuilibet: argilla quiduis imitabitur vda,
Quinetiam canet indoctum: sed dulce bibenti,
Multa fidem promissa leuant · vbi plenius æquo
Laudat · venales qui vult extrudere merces,
Res vrget me nulla: meo sum pauper in ære:
Nemo hoc mangonū faceret tibi: non temere a me:
Quiuis ferret idem · semel hic cessauit: & vt fit
In scalis latuit: metuens pendentis habenæ
Des nummos: excepta nihil te si fuga lædat
Ille feret precium: pœnæ securus opinor,
Prudens emisti vitiosum · dicta tibi est lex ·
Insequeris tamen hunc · & lite moraris iniqua,
Dixi me pigrum: proficiscenti tibi dixi
Talibus officijs prope mancum: ne mea sæuus

Universitäts- und Landesbibliothek Sachsen-Anhalt
urn:nbn:de:gbv:3:1-249594-p0067-8

Iurgares ad te q epistola nulla rediret,
Quid tum profeci mecum facientia iura:
Si tamen attentas: quereris super hoc etiam q
Expectata tibi non mittam carmina mendax,
Luculli miles collecta viatica multis
Erumnis: lassus dum noctu stertit: ad assem
Perdiderat, post hoc vehemẽs lupus: & sibi & hosti
Iratus: pariter ieiunis dentibus acer:
Præsidium regale loco deiecit: vt aiunt:
Summe munito & multarum diuite rerum,
Clarus ob id factum donis ornatur honestis,
Accipit & bisdena super sestertia nummum,
Forte sub hoc tempus castellum euertere prætor,
Nescio quod: cupiens, hortari cœpit eundem
Verbis quæ timido quoq; possent addere mentem
I bone qua virtus tua te vocat: i pede fausto
Grandia laturus meritorum præmia: quid stas?
Post hæc ille catus: quantum vis rusticus ibit:
Ibit eo quo vis, qui zonam perdidit: inquit,
Romæ nutriri mihi contigit atq; doceri
Iratus Graijs quantum nocuisset Achilles,

Adiecere bonæ paulo plus artis Athenæ.
Scilicet vt possem curuo dinoscere rectum:
Atq3 inter syluas achademi quærere verum
Dura sed amouere loco me tempora grato:
Ciuilisq3 rudem belli tulit æstus in arma
Cæsaris Augusti non responsura lacertis,
Vnde simul primum me dimisere Philippi
Decisis humilem pennis: inopemq3 paterni
Et laris & fundi, paupertas impulit audax
Vt versum facerem, sed quod non desit habentem
Quæ poterunt vnq̄ satis expurgare cicutæ
Ni melius dormire putem q̄ scribere versus,
Singula de nobis anni predantur euntes:
Eripuere iocos: venerem: conuiuia: ludum:
Tendunt extorquere poemata, quid faciam vis
Deniq3 non omnes eadem mirantur, amantq3,
Carmine tu gaudes: hic delectatur iambis:
Ille Bioneis sermonibus, & sale nigro,
Tres mihi conuiuæ prope dissentire videntur,
Poscentes vario, multa diuersa palato,
Quid dem: q̄d nō dem: renuis tu, quod iubet alter:

Quod petis id sane est inuisum, acidumq; duobus,
Preter cætera me Romæ ne poemata censes.
Scribere posse inter tot curas totq; labores?
Hic sponsum vocat: hic auditum scripta, relictis
Omnibus officijs: cubat hic in colle Quirini:
Hic extremo in Auentino: visendus vterq;,
Interualla vides humanæ commoda, verum
Puræ sunt plateę nihil vt meditantibus obstet,
Festinat calidus mulis gerulisq; redemptor,
Torquet nūc lapidē, nūc ingens machina tignum,
Tristia robustis luctantur funera plaustris:
Hac rabiosa fugit canis: hac lutulenta ruit sus,
I nunc & versus tecum meditare canoros,
Scriptorū chorus om̄is amat nemus, & fugit vrbē
Rite cliens Bacchi somno gaudentis vmbra,
Tu me inter strepitus nocturnos atq; diurnos
Vis canere & contracta sequi vestigia vatum:
Ingenium sibi quod vacuas desumpsit Athenas,
Et studijs annos septem dedit: insenuitq;
Libris & curis, statua taciturnius exit:
Plerumq; & risu populum quatit, hic ego rerum

Fluctibus in medijs & tempestatibus vrbis
Verba lyræ motura sonum connectere digner?
Frater erat Romæ consulti rhetor: vt alter
Alterius sermone meros audiret honores:
Gracchus vt hic illi foret: hic vt Mutius illi,
Qui minus argutos vexat furor iste poetas?
Carmina compono: hic elegos, miserabile visu
Cælatumq; nouem musis opus, aspice primum
Quanto cum fastu: quanto molimine circum
Spectemus vacuam romanis vatibus ædem,
Mox etiam: si forte vacas: sequere: & procul audi
Quid ferat: & quare sibi nectat vterq; coronam,
Cedimur: & totidem plagis consumimus hostem,
Lento Samnites ad lumina prima duello
Discedo Alcæus puncto illius, ille meo quis
Quis nisi Callimachus? si plus adposcere visus
Fit Mymnermus: & optiuo cognomine crescit,
Multa fero: vt placem genus irritabile vatum;
Cum scribo, & supplex populi suffragia capto,
Idem finitis studijs & mente recæpta
Obturem patulas impune legentibus aures,

Ridentur mala qui componunt carmina: verum
Gaudent scribentes: & se venerantur, & vltro,
Si taceas, laudant quicquid scripsere beati
At qui legitimum cupiet fecisse poema:
Cum tabulis animum censoris sumet honesti;
Audebit quæcunq; parum splendoris habebunt:
Et sine pondere erunt: & honore indigna ferētur,
Verba mouere loco, quis inuita recedant:
Et versentur adhuc inter penetralia Vestæ,
Obscurata diu populo bonus eruet: atq;
Proferet in lucem speciosa vocabula rerum:
Quæ priscis memorata Catonibus atq; Cethegis
Nunc situs informis premit & deserta vetustas:
Adsciscet noua quæ genitor produxerit vsus
Vehemens & liquidus: puroq; simillimus amni
Fundet opes: Latiumq; beabit diuite lingua,
Luxuriantia compescet nimis aspera sano
Leuabit cultu: virtute carentia tollet:
Ludentis speciem dabit: & turquebitur, vt qui
Nunc Satyrum, nunc agrestem Cyclopa mouetur
Prętulerim scriptor delirus, inersq; videri,

Dum mea delectant mala me vel deniq; fallant
Qm̃ sapere & ringi, fuit haud ignobilis Argis
Qui se credebat miros audire tragœdos
In vacuo lætus sessor, plausorq; theatro:
Cætera qui vitæ seruaret munia recto
More bonus sane vicinus: amabilis hospes:
Comis in vxorem: posset qui ignoscere seruis:
Et signo læso non insanire lagenæ:
Posset qui rupem & puteũ vitare patentem,
Hic vbi cognatorũ opibus, curisq; refectus
Expulit helleboro morbũ, bilemq; meraco:
Et redit ad sese: Pol me occidistis amici
Non seruastis: ait: cui sic extorta voluptas:
Et demptus per vim mentis gratissimus error,
Nimirum sapere est abiectis vtile nugis,
Et tempestiuum pueris concedere ludum:
Ac non verba sequi: fidibus modulanda latinis:
Sed veræ numerosq;, modosq; ediscere vitæ,
Quo circa mecum loquor hæc, tacitusq; recordor
Si tibi nulla sitim finiret copia lymphæ
Narrares medicis, q̃ quanto plura parasti

Tanto plura cupis: nulli ne faterier audes?
Si vulnus tibi monstrata radice vel herba
Non fieret leuius: fugeres radice vel herba
Proficiente nihil curarier? audieras cui
Rem dij donarent: illi decedere prauam
Stulticiam: & cum sis nihilo sapientior, ex quo
Plenior es, tamen vteris monitoribus ijsdem?
At si diuitiæ prudentem reddere possent:
Si timidū, cupidūq; minus te: nempe ruberes
Viueret in terris te si quis auarior vno,
Si proprium est quod quis libra mercatur & ære
Quedam: si crædis consultis: mancipat vsus:
Qui te pascit ager tuus est: & villicus orbi
Cum segetes occat, tibi mox frumenta daturus,
Te domum sentit, da nummos accipis vuam:
Pullos: oua: cadum temeti, nempe modo isto
Paulatim mercaris agrum fortasse trecentis.
Aut etiam supra nummorum milibus emptum,
Quid refert viuas numerato nuper an olim:
Emptor Aricini quondam Veientis & arui
Emptum cœnat olus: q̄uis aliter putat: emptis

Sub noctem gelidam lignis calefactat ahenum,
Sed vocat vsq; suum: qua populus assita certis
Limitibus vicina refugit iurgia tanq̃
Sit proprium quicq̃: puncto quod mobilis horæ
Nũc prece: nũc precio: nũc vi: nũc morte suprema,
Permutet dominos: & cedat in altera iura,
Sic quia perpetuus nulli datur vsus: & heres
Heredem alterius velut vnda superuenit vndam
Quid vici prosunt? aut horrea? quidue Calabris
Saltibus adiecti Lucani: si metit orcus
Grandia cum paruis: non exorabilis auro,
Gemmas, marmor: ebur: tyrrhena sigilla: tabellas
Argentum: vestes Getulo murice tinctas
Sunt qui non habeant. est qui non curat habere,
Cur aliter fratrum: cessare: & ludere: & vngi
Pręferat Herodis palmetis pinguibus: alter.
Diues, & importunus: ad vmbram lucis ab ortu
Siluestrem Flammis & ferro mitiget agrum:
Scit Genius natale comes qui temperat astrum,
Naturæ deus humanæ mortalis in vnum
Quodq; caput vultu mutabilis albus & ater,

Vtar & ex modico quantum res poscet aceruo
Tollam: nec matuam quid de me iudicet heres
Q; non plura datis inuenerit: & tamen idem
Scire volam quantum simplex, hilarisq; nepoti
Discrepet: & quantum discordet parcus auaro:
Distat enim spargas tua prodigus: an neq; sumptū
Inuitus facias: neq; plura parare labores:
Ac potius puer vt festis quinquatribus olim
Exiguo gratoq; fruaris tempore raptim
Pauperies, immūda procul domus absit, ego vtrū
Naue ferar magna an parua: ferar vnus & idem,
Non agimur tumidis velis aquilone secundo:
Non tamen aduersis ætatem ducimus austris
Viribus: ingenio: specie: virtute: loco: re:
Extremi primorum: extremis vsq; priores,
Non es auarus: abi, quid? cætera iam simul isto
Cum vitio fuge: rite caret tibi pectus inani
Ambitione: caret mortis formidine: & ira:
Somnia: terrores magicos: miracula: sagas:
Nocturnos lemures: portentaq; thessala rides:
Natales grate numeras: ignoscis amicis:

Epistolarum Horatij,

Lenior & melior sis accedente senecta,
Quid te exempla iuuat spinis de pluribus vna?
Viuere si recte nescis, decede peritis,
Lusisti satis: edisti satis: atq; bibisti:
Tempus abire tibi est: ne potum largius æquo
Rideat & pulset lasciua decentius ætas,

Impressum Lyptzk per Melchiarem
Lotterum, Anno dñi M:ccccc,xiiij,

Universitäts- und Landesbibliothek Sachsen-Anhalt
urn:nbn:de:gbv:3:1-249594-p0077-4

Universitäts- u. Landesbibliothek Halle (Saale)

Universitäts- und Landesbibliothek Sachsen-Anhalt
urn:nbn:de:gbv:3:1-249594-p0078-9

Universitäts- und Landesbibliothek Sachsen-Anhalt
urn:nbn:de:gbv:3:1-249594-p0079-8

Universitäts- und Landesbibliothek Sachsen-Anhalt
urn:nbn:de:gbv:3:1-249594-p0080-9

Universitäts- und Landesbibliothek Sachsen-Anhalt
urn:nbn:de:gbv:3:1-249594-p0081-5

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Universitäts- und Landesbibliothek Sachsen-Anhalt
urn:nbn:de:gbv:3:1-249594-p0082-0

[illegible] i. [illegible]
[illegible] [illegible] i. [illegible]alis
Cosmus graphia i. mundus descriptio
[illegible] et [illegible]
[illegible] [illegible] in [illegible]

77 L 1056

ULB Halle 3
002 167 662

56.

Universitäts- und Landesbibliothek Sachsen-Anhalt
urn:nbn:de:gbv:3:1-249594-p0084-2

...Quintus Horatius Flaccus poeta liricus fuit et ...
...et satirus ... prima Satira ...

... Horatij Flacci ...stolarum libri duo.

...I VVERLERI, IN, EPISTOLAS, HORATII, EPIGRAMMA,

... HORATIVS, LOQVITVR,

...s monstrat deductis arte figuris
...ta nulla in toto clarior orbe viget
...ium, patrio qui de cognomine primus
...rratur Lyricos: concinuisse: modos
... horridulus fueram, mendosus & asper
...c poterant seriem: queqz tenere: suam
...s & nitida videor cute: pellere cunctas
...mqz dedit labes officiosa manus
...se cupis, quę sit via proxima laudi
...de homines famam: nomen: & astra petant
...uid virtus, quid mollis inertia suadet
...lege: tunc votis: mox potiere: tuis

...ndātur Lypsi apud Melchiarem Lotterum in regione foeni.